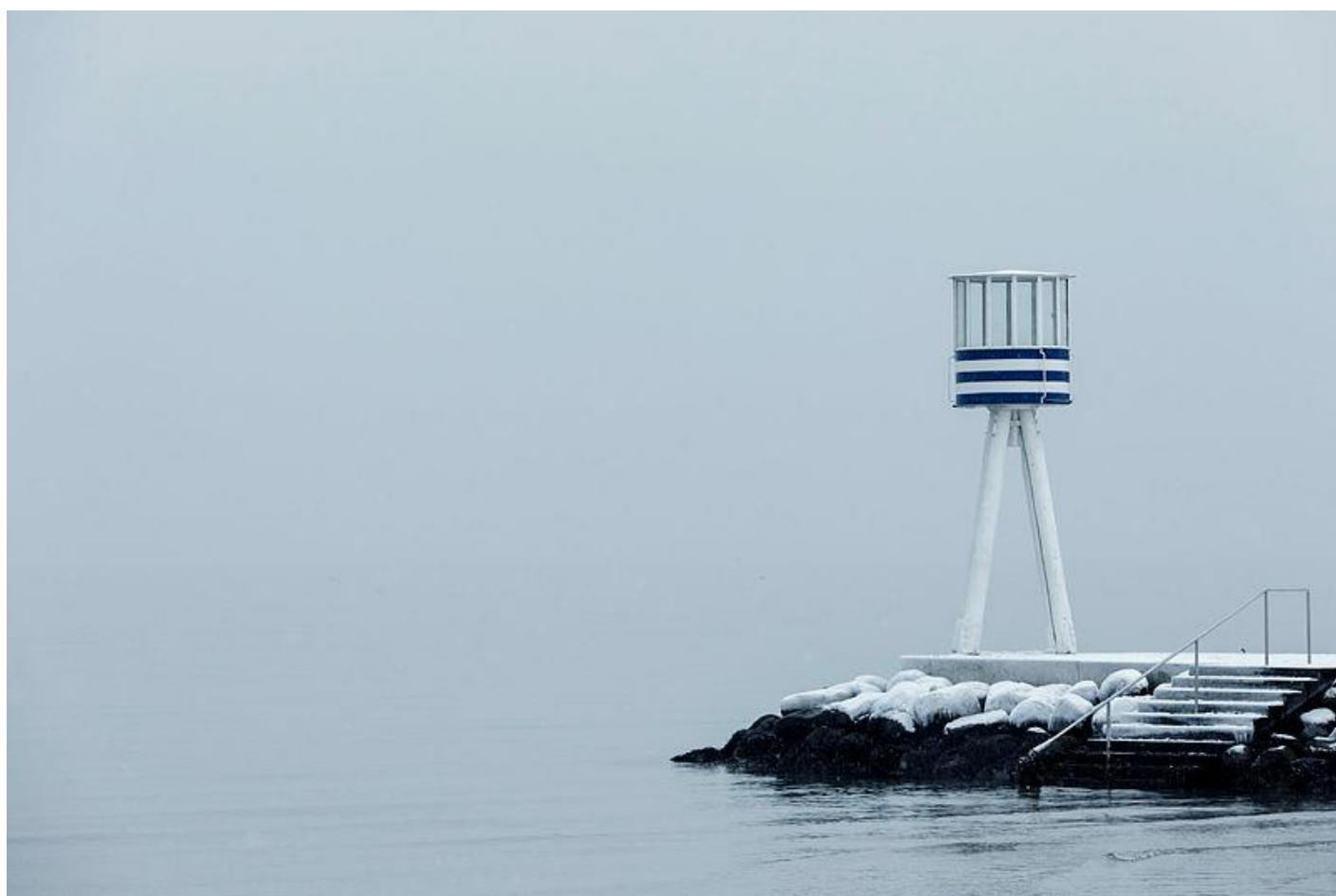

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

 Beredskabsplan til medarbejdere i Gentofte Kommune, 2023

**Gentofte
Kommune**

Indholdsfortegnelse

Formålet med beredskabsplanen.....	3
Hvem henvender beredskabsplanen sig til?.....	3
Beredskabsplanens indhold.....	3
Hvad er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?	3
Æresrelateret konflikt.....	3
Negativ social kontrol	4
Hvem berøres af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?	4
Tidlig opsporing	4
Genkend symptomer og signaler.....	5
Symptomer og signaler særlige for børn og unge under 18 år.....	6
Symptomer og signaler særlige for voksne over 18 år	6
Hvornår bør der handles?.....	7
Handlemuligheder for børn og unge under 18 år	7
Handlemuligheder for voksne over 18 år	7
Hvor kan du henvende dig?	8

Formålet med beredskabsplanen

Denne beredskabsplan omhandler opsporing, forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i Gentofte Kommune.

Hvem henvender beredskabsplanen sig til?

I problematikker vedrørende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol spiller kommunale fagpersoner ofte en afgørende rolle, når det kommer til at støtte og hjælpe borgeren. Derfor henvender denne beredskabsplan sig primært til ledere og relevante medarbejdere i Gentofte Kommune med direkte borgerkontakt til børn og unge samt voksne, der kan være berørte af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Beredskabsplanens indhold

Beredskabsplanen indledes med en begrebsafklaring af "æresrelateret konflikt" og "negativ social kontrol". Dernæst følger en beskrivelse af målgruppen, samt de bekymringstegn, herunder symptomer og signaler, man som fagperson skal være særligt opmærksom på. Efterfølgende gennemgås de forskellige sagsge og handlemuligheder, der eksisterer for henholdsvis børn og unge samt voksne med henblik på afklaring af, hvornår man skal give udtryk for sin bekymring, og hvornår man skal handle. Endelig præsenteres en oversigt over specialiserede rådgivningstilbud, som man som fagperson og borger kan benytte sig af.

Hvad er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan være vanskelige begreber at arbejde med og der er derfor behov for, at begreberne er tydeligt defineret. Gentofte Kommune benytter sig af samme begrebsafklaring som Styrelsen for International Rekruttering og Integrations begrebsafklaring.

Æresrelateret konflikt

Ved en æresrelateret konflikt forstås en konflikt, som knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Æren er tæt knyttet til den unges (kvindes) seksualitet, som skal kontrolleres, så den unge bevarer sin ærbarhed. En krænkelse af familiens ære kan f.eks. opstå i tilfælde, hvor et familiemedlem har en kæreste, har sex uden for ægteskab eller har valgt en ægtefælle mod familiens ønske m.v. Æreskodekset gælder kun i nogle familier, og det er ikke knyttet til bestemte religioner eller kulturer.

Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også transnationalt. Familiens ære skal således opretholdes både over for den etniske gruppe lokalt og transnationalt. F.eks. kan et fjernt, men indflydelsesrigt familiemedlem, der opholder sig i udlandet, have indflydelse på, hvordan en ung skal leve sit liv i Danmark, ligesom den justits, der i nogle tilfælde udøves i lokalmiljøet, har betydning for familiens ære.

Hvis en ung handler på en måde, som i familiens øjne krænker æren, kan familien reagere på forskellig vis for at forhindre den unges handlinger. Det betyder, at familien f.eks. kan opstille restriktioner i forhold til den unges skolegang, fritidsliv, valg af venner m.v. Der kan også være tale om isolering af den unge, indespærring, trusler, vold, genopdragelsesrejse, tvungen forlovelse, tvungen religiøs vielse uden borgerlig gyldighed, tvangsægteskab og i værste fald drab. I de sager, der eskaleres, vil der ofte være tale om, at familien i første omgang har forsøgt at korrigere den unges adfærd på en mindre indgribende måde.

Negativ social kontrol

Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan f.eks. være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop. Piger og kvinder er særligt udsatte for negativ social kontrol. Også drenge kan udsættes herfor, men det sætter typisk ind på et senere tidspunkt i deres liv, f.eks. i forbindelse med valg af ægtefælle, seksualitet og uddannelse.

Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af f.eks. manglende frihed og ligestilling samt deltagelse i skole- og fritidsaktiviteter. Den sociale kontrol vil ofte af familien blive begrundet i et ønske om at passe på sit barn, så barnet eller den unge ikke får et dårligt rygte, ikke bliver udsat for dårlig påvirkning og ikke har en adfærd, som er i modstrid med familiens æreskodeks.

(Den nationale handlingsplan til forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, 2016)

Hvem berøres af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?

Borgere der er berørt af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, findes ofte i familier og miljøer, hvor kollektivets interesser står over individets. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed – et fællesskab, hvor den enkeltes handlinger påvirker hele familien.

Erfaringer fra de nationale rådgivninger og tilbud viser, at størstedelen af dem der søger hjælp i forbindelse med æresrelaterede konflikter, har rødder i lande, hvor Islam er den største religion. Det er dog vigtigt at understrege, at det æreskodeks, der kan give anledning til æresrelaterede konflikter, kun gælder inden for nogle familier, og at det ikke udelukkende er knyttet til bestemte religioner eller kulturer.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at både piger og drenge, mænd og kvinder kan være berørte af problemstillingerne. Piger og kvinder oplever oftere pres, begrænsninger og vold end mænd. Mænd er oftest udsatte for æresrelateret konflikter, når de overskrider kollektive normer om kønsidentitet og seksualitet, men konflikterne kan også handle om, at de bliver presset til at indgå ægteskab eller gennemføre en bestemt uddannelse. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at unge og voksne mænd mod deres vilje kan ende med at udøve kontrol og vold i æresrelaterede konflikter.

Tidlig opsporing

Tidlig opsporing af negativ social kontrol er en kompleks men vigtig opgave, der kræver indsigt i opsporingsprocesser. At arbejde med forebyggelse og opsporing af negativ social kontrol af især børn og unge på det faglige område handler i høj grad om, at man som leder og medarbejder i Gentoft Kommune besidder en faglig viden om:

- Tegn og reaktioner hos børn og unge, der udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.
- Forståelsen og tolkningen af børn og unges tegn og reaktioner på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.
- Det kommunale beredskab og kendskab til de forskellige handleveje i sager med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol mod børn og unge.
- At tale med børn generelt og specifikt i relation til temaerne æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Genkend symptomer og signaler

Udfordringerne med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan være svære at opdage, og det er derfor vigtigt, at medarbejdere kender symptomerne og signalerne, der kan være tegn på mistriksel.

Denne mistriksel kan skyldes en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, men nogle symptomer og signaler kan også være tegn på andre former for mistriksel. De bør derfor altid sammenholdes med den øvrige viden om borgeren og dennes familieforhold. Er der f.eks. tale om en restriktiv familie med stærke køns- og generationshierarkier, hvor ære har stor betydning.

Fagpersoners observationer er vigtige, for at vurdere om de symptomer og signaler, som den pågældende borger udviser, er tegn på generel mistriksel eller tegn på, at borgeren er i en æresrelateret konflikt eller berørt af negativ social kontrol. Det er vigtigt at være opmærksom på, at de berørte ofte, vil gøre meget for at skjule, at de er udsat for en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol.

Grænsen mellem, hvad der er opdragelse og beskyttelse, og hvad der betragtes som negativ kontrol og overvågning er til tider uklar. Lige såvel som opfattelsen af, hvad der er normalt, kan bero på personlige erfaringer og holdninger, snarere end faktisk faglig viden. Som fagperson er det derfor vigtigt at bruge sin tvivl som drivkraft i arbejdet med forebyggelse og håndtering af bekymringer om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. De drøftelser der opstår mellem kollegaer på baggrund af tvivlen kan være konstruktive og professionelle.

Da lovgivningen og dermed kommunens forpligtigelser på børne- og ungeområdet og voksenområdet er forskellige, er beskrivelsen af tegnene opdelt i børn og unge under 18 år og voksne over 18 år.

Symptomer og signaler særlige for børn og unge under 18 år

Dagtilbud, skole og fritidsliv

- Barnet/den unge oplever sociale restriktioner
- Deltager ikke i dagtilbud-/skolearrangementer eller andre fritidsaktiviteter
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn - herunder lektieaktiviteter
- Familien afskærer bestemte uddannelsesvalg
- Skolepræstationer bliver dårligere
- Overpræstation hvor næsten al fritid bruges på skolearbejde
- Meget fravær fra dagtilbud eller skole (sygdom/pjæk/husarrest)
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler
- Lever et dobbeltliv med fx forskel i opførsel i skole og i hjemmet
- Få eller ingen venner/veninder
- Hentes af bror eller anden familie lige efter skole
- Mange pligter og stort ansvar i hjemmet

Familierelationer

- Der tales om forlovelse i hjemmet
- Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode
- Er tidligere løbet væk hjemmefra
- Søster eller bror har været udsat for pres fx til ægteskab
- Familien overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter
- Familien tjekker mobil og sociale medier fx Facebook
- Ændringer i familierelationer og roller fx ved faders dødsfald

Symptomer og signaler særlige for voksne over 18 år

Job og uddannelse

- Ægtefælle/familien vil bestemme niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet og sprogskole
- Begrænsninger i uddannelsesvalg
- Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet
- Få eller ingen venner/veninder
- Meget fravær fra sprogskole, aktiveringscenter, praktik og lign.
- Svær at motivere til aktiv deltagelse på arbejdsmarkedet/ arbejdsmarkedsrettede aktiviteter
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler

Familierelationer

- Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode
- Vedkommende har været på krisecenter eller henvendt sig ang. muligheden herfor
- Andre i familien fx børn eller søskende har været udsat for pres fx til ægteskab
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn
- Familien/ægtefællen overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter
- Familien/ægtefælle tjekker mobil og sociale medier fx Facebook
- Der har tidligere været vold eller trusler om vold i familien
- Familiemedlemmer deltager altid i samtaler og følger

Hvornår bør der handles?

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter kan være præget af tabuisering, tvivl og berøringsangst. Også erfarne fagpersoner, kan føle sig usikre, når det gælder spørgsmålet om opdragelse, kultur og religion. Som medarbejder er det derfor vigtigt at bruge sin tvivl som drivkraft i arbejdet med forebyggelse og håndtering af bekymringer.

Er man bekymret for et barn, ung eller voksen skal man i første omgang drøfte bekymringen med kollegaer samt nærmeste leder, så man i fællesskab kan vurdere, hvornår og hvordan man går videre med bekymringen, herunder om der skal arbejdes forebyggende eller om der skal handles.

Til trods for at negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter kan ramme børn og unge såvel som voksne, er de lovmæssige forpligtelser på børne- og ungeområdet og voksenområdet forskellige. Mange af de foranstaltninger, der gælder for børn og unge, gælder således ikke for voksne. Nedenfor behandles handlemulighederne for henholdsvis voksne og børn og unge derfor adskilt.

Handlemuligheder for børn og unge under 18 år

Hvis du som medarbejder har bekymringer i forhold til æresrelaterede konflikter og/eller negativ social kontrol, er det vigtigt at tage fat i relevante fagpersoner. De har en viden på området og kan derfor give uformel sparring i forhold til konkrete bekymringer og konkrete handlingsmuligheder. Ved behov for råd og vejledning eller ved en konkret bekymring kan følgende kontaktes:

- Ressourceperson i SSP Samarbejdet (Børn og unge op til 25 år)
- Fremskudt socialrådgiver
- Modtagerteamet

Som fagperson har man en skærpet underretningspligt jf. barnets lov § 133. Som offentligt ansat er man ansvarlig for at reagere og handle, hvis man bliver bekymret for eller bekendt med et barn, der kan have brug for hjælp.

Underretninger modtages af dagens vagt som udsender kvitteringsskrivelse:

Telefon: **21 78 81 13**

E-mail: underretninger@gentofte.dk

Hvis situationen er akut, kan du kontakte dagvagten i Modtagerteamet direkte, som vil vejlede i forhold til ovenstående.

Hvis situationen er akut og kommunen har lukket, kan du kontakte Nordsjællands politi på telefon **39 45 14 48**, og de vil herefter kontakte rådighedsvagten.

Handlemuligheder for voksne over 18 år

Modsat børne- og ungeområdet er der ikke skærpet underretningspligt overfor voksne. Derfor er det i mange tilfælde den voksne selv, som skal tage kontakt og bede om hjælp.

Når en person over 18 år henvender sig på grund af negativ social kontrol eller en æresrelateret er Gentofte Kommune forpligtet til at tilbyde rådgivning i medfør af serviceloven § 10 og § 12a.

- Hvis en medarbejder vurderer at en voksen borger er udsat for social kontrol eller æresrelaterede konflikter, vejledes borgeren om de muligheder der er findes i regi af krisecentre, RED (for LGBT+ unge), politi.
- Hvis der er børn/unge under 18 år i husstanden, og en medarbejder vurderer, at der er forhold der kan have negativ indflydelse på barnets trivsel, drøftes dette med afdelingsleder, og der sendes en underretning til Børn og Familieafdelingen.

Hvor kan du henvende dig?

Som supplement til ovenstående handlemuligheder kan man som medarbejder også henvende sig til de nationale rådgivningsmuligheder, som kan tilbyde ekspertviden og sparring i konkrete sager.

Etnisk Ung

Tilbyder professionel sparring og konsulentbistand i sager, der handler om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Tlf.: 70 27 76 86 (alle hverdage kl. 9-15)

Exitcirklen

Indsatser til borgere, der er udsat for psykisk vold, social kontrol og religiøs social kontrol samt en juridisk rådgivning.

Tlf.: 51 70 03 93

Mail: sherin@exitcirklen.dk

Nordsjællands Politi

Hvis en borger er truet eller udsat for kriminelle handlinger, skal politiet orienteres. Når en sag registreres som æresrelateret konflikt vil politiet have et særligt fokus på denne.

Tlf.: 49 27 14 48

Mail: nsj@politi.dk

RED Rådgivning

Rådgivning, konfliktmægling, psykologhjælp mv. til unge, og professionel sparring og konsulentbistand til fagfolk, der arbejder med etniske minoritetsunge, som er udsat for pres, kontrol eller tvang fra familien.

Tlf.: 32 95 90 19 (rådgivning til fagfolk)

Tlf.: 70 27 76 66 (døgntelefon)

RED Safehouse (Sjælland)

Ophold til unge mellem 16 og 30 år uden børn, som har brug for beskyttelse og støtte til at få et selvstændig liv efter egne ønsker. Både unge kvinder og mænd kan få ophold, beskyttelse og støtte på RED Safehouse i op til 2 år og i udslusningsboligerne i op til 1 år.

Tlf.: 45 11 78 00

Rosenly Rosenly

Landsdækkende specialkrisecenter for voldsudsatte sikkerhedstruede kvinder med minoritetsbaggrund og deres børn. Rosenly har et tæt samarbejde med RED-Safehouse.

Tlf.: 29 13 20 20 (kl. 08-22)

Tlf.: 45 11 78 00 (kl. 22-08)

Sikkerhedskonsulenterne

Et nationalt projekt under Styrelsen for Integration og International Rekruttering (SIRI). Formålet med sikkerhedskonsulenterne er at styrke sikkerheden for borgere, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Region Hovedstaden: Joakim

Tlf.: 24 87 10 53

Mail: e34d@kk.dk

VISO

VISO tilbyder gratis landsdækkende rådgivning til fagfolk i konkrete sager om æresrelaterede konflikter. VISO er placeret under Socialstyrelsen.

Tlf.: 72 42 37 00

Mail: VISO@socialstyrelsen.dk, sikkermail.viso@socialstyrelsen.dk

